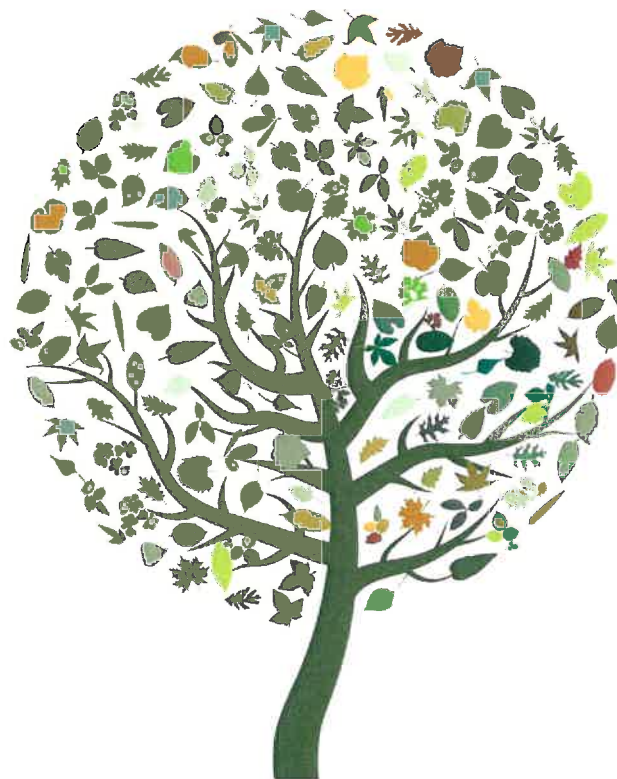

PHILIPPE DE BACKER

Staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude
Privacy en Noordzee

PLAN VOOR EERLIJKE CONCURRENTIE IN DE BEGRAFENISSECTOR 05 JULI 2017

 funebra.be

Fonds 320

INLEIDING

De sector van de begrafenisondernemingen (PC 320) is door de specifieke aard van het werk een belangrijke sector met een grote maatschappelijke betekenis. Deze sector telt 522 werkgevers en 4920 werknemers.¹ Algemeen genomen werft een onderneming slechts mensen aan wanneer er voldoende werk is, maar in de sector van de begrafenisondernemingen moet men zelfs mensen aantrekken voor werk dat zeer beperkt is omdat dit inherent is aan de aard en duur van het werk. Zo moeten zelfs zeer kleine ondernemingen bijvoorbeeld 4 mensen ter beschikking hebben om de kist te dragen en worden deze werknemers vaak ook ingeschakeld voor het overbrengen van de overledene of andere kleinere taken. Dat betekent dat heel wat werknemers in de sector zeer beperkte en zeer onregelmatige prestaties hebben.

Het is een sector met veel KMO's en familiale ondernemingen. Bijna 60% van de werknemers is ouder dan 50 jaar. Er zijn slechts een beperkt aantal grotere spelers, die een aantal mensen vast in dienst hebben.

De sociale fraude situeert zich vooral bij deze occasionele begrafenismedewerkers. Dit gaat vaak om tewerkstellingen van 1 à 2 uur/dag, voor niet meer dan een paar keer per week. De sector is daardoor ook gevoelig voor constructies van schijnzelfstandigen, illegale terbeschikkingstellingen,...

Refererend naar andere sectoren die al een Plan voor eerlijke concurrentie afgesloten hebben², wensen de sociale partners van de begrafenissector eveneens acties te ondernemen om het zwartwerk bij deze specifieke groep van werknemers tegen te gaan. Ook wordt de sector gedestabiliseerd door andere vormen van oneerlijke concurrentie, schijnzelfstandigheid en illegale vormen van buitenlandse arbeidscontracten.

De eerste betrachting van de sociale fraudebestrijding is steeds om **sociale fraude aan de bron te voorkomen (preventie)** in plaats van ze achteraf te moeten opsporen en sanctioneren (repressie). Om de sociale fraude aan de voordeur te stoppen is er onder meer nood aan eenvoudiger en duidelijker regels, aangepast aan de realiteit op het terrein, zodat een grotere rechtszekerheid mogelijk wordt. Ook meer transparantie en een hogere pakkans zullen de potentiële fraudeurs ontmoedigen.

Het terugdringen van sociale fraude is een **win-win-win voor werkgevers, werknemers en overheid**. De werkgevers kunnen concurreren binnen een gelijk speelveld, de rechten van werknemers en zelfstandigen worden gevrijwaard en de overheid en sociale zekerheid mislopen geen inkomsten, waardoor de sociale welvaartstaat duurzamer gefinancierd wordt.

Met de onderstaande maatregelen op nationaal, Benelux en internationaal vlak zal de sociale fraude verder een halt toegeroepen worden om zo meer kansen te geven aan de bedrijven en werknemers in de sector.

¹ Cijfers Sociaal Fonds.

² Bouw (2015), transport, elektro en schoonmaak (2016) en land- en tuinbouw (2017).

I. NATIONALE MAATREGELEN

a. Meer flexibiliteit en eenvoudiger wetgeving

De controles op deeltijdse arbeid zijn moeilijk te voeren, indien het gaat om zeer korte en onvoorspelbare opdrachten. In een andere sector met veel deeltijdse arbeid, de schoonmaaksector, werden deze problemen ook vastgesteld en heeft de sector zelf zich geëngageerd tot een IN en UIT registratiesysteem van alle personeel in de sector. Bovendien is de aard van de diensten die geleverd worden in de begrafenissector van dergelijke gevoelige aard dat gerichte controles ter plaatse niet eenvoudig zijn. Daartoe zullen acties 1 en 2 op dezelfde datum ingevoerd worden en verplicht worden voor de ganse sector.

1. Nieuw statuut gelegenheidswerknemer

De begrafenissector wordt gekenmerkt door zeer korte tewerkstellingen voor een paar uur per occasionele werknemer per dag of zelfs per week. Door de specifieke aard van het werk, valt de tewerkstelling ook zeer moeilijk op voorhand te plannen. Daarom doet men in de sector naast het vast personeel veel beroep op oproepbare arbeidskrachten met alle administratieve verplichtingen en lasten van dien (bijhouden en uithangen van uurroosters,...). Daarom wordt voorgesteld om een statuut van gelegenheidswerknemer, zoals dit bestaat in de horeca en de land- en tuinbouw, in te voeren in de begrafenissector, met eigen modaliteiten. Dergelijk statuut zal als voordelen hebben dat:

1. Administratieve verplichtingen eenvoudiger worden.
2. Meer flexibiliteit mogelijk wordt.
3. Niet minder RSZ-bijdragen worden betaald voor deze mensen.
4. Deze gelegenheidswerknemers volledige sociale zekerheidsrechten zullen opbouwen (dit staat los van sectorale afspraken zoals aanvullend pensioen).
5. Hun prestaties automatisch geregistreerd zullen worden via dag Dimona cf. actie 2.

Het statuut van de gelegenheidsarbeider in de begrafenissector zal minimum voldoen aan:

- Oproepbare werknemers zonder vast uurrooster, op vrijwillige basis
- Op basis van een mondeling contract
- De werkgever kan gans het jaar door de gelegenheidswerknemers inzetten
- De werknemer kan gans het jaar door gelegenheidsarbeid verrichten bij 1 of meerdere werkgevers
- Voor gelegenheidswerknemers zullen de klassieke loonbarena's gelden waarop volledige sociale bijdragen verschuldigd zijn

Voor dit statuut worden de prestaties per dag geregistreerd via een dag Dimona IN en UIT. Dit statuut laat ook toe dat werklozen, inactieven, gepensioneerden,... op een flexibele manier kunnen bijverdienen.

Actie: het kabinet De Backer zal aan de regering voorstellen om een statuut van gelegenheidswerknemer in te voeren voor de begrafenissector, met Dag-DIMONA, in overleg met de sector. De modaliteiten en budgettaire impact van het voorstel zullen aan de regering voorgelegd worden. 12 maanden na de invoering van dit statuut zal geëvalueerd worden of er geen verschuivingen plaats vinden tussen gelegenheidsarbeid en deeltijdse arbeid.

2. Verplichte dag Dimona voor gelegenhedswerknemers in de sector

Tegenover een sterke vermindering van de administratieve verplichtingen op arbeidsrechtelijk vlak staat een volledige transparantie over de gewerkte uren van deze gelegenhedswerknemers. Voor alle gelegenhedswerknemers in de begrafenissector zal een verplichte dag Dimona verricht moeten worden voor elke prestatie.³ Op vrijwillig initiatief van de individuele werkgevers kan de wettelijk verplichte dag Dimona registratie dan nog verder gefaciliteerd worden via systemen van personeelsregistratie, Flippo, smartphone applicaties, enz.

Actie: deze verplichte dag Dimona voor gelegenhedswerknemers zal op hetzelfde ogenblik als het nieuw statuut van gelegenhedswerknemer ingevoerd worden. Er wordt gestreefd naar 1 januari 2018.

b. Meer transparantie en hogere pakkans

3. Meer transparantie over de aanwezige databanken bij de sociale inspectiediensten

De sociale inspectiediensten hebben via de toepassing DOLSIS toegang tot diverse databanken (C@W, Limosa, Dimona,...). Daarnaast bestaat er in DOLSIS ook een centraal kadaster van onderzoeken, waartoe 4 sociale inspectiediensten toegang hebben (TSW, RSZ/SI, RVA). In het kader van de hervorming van de sociale inspectiediensten werd beslist om deze databanken zoveel mogelijk open te stellen voor alle diensten en te uniformiseren waar mogelijk. De sociale partners zijn vragende partij om een inzicht te krijgen in de bestaande databanken en hun mogelijkheden op vlak van onder meer de gerichte controles tegen sociale dumping.

Actie: de SIOD maakt een overzicht van de bestaande toepassingen en databanken en geeft hierover een informatiesessie aan de werkgroepen sociale fraude in de NAR en het ABC. Daarbij wordt ook bekeken op welke manier de werkgevers en werknemers van de diverse sectoren verder gesensibiliseerd kunnen worden om volledig in orde te zijn met hun verplichtingen.

4. Strijd tegen illegale tewerkstelling en schijnzelfstandigheid

In de begrafenissector zien we fenomenen van illegale tewerkstelling, buitenlandse arbeidskrachten, schijnzelfstandigen,..... Daartoe zullen gerichte controles uitgevoerd worden met aandacht voor de specificiteit van de sector.

Actie: De SIOD zal de beschikbare guidelines en preventieve checklists over controles in de sector ter beschikking stellen van de sector en er zullen voldoende controles georganiseerd worden. Daarbij zal men aandacht hebben om de activiteiten zo min mogelijk te storen of te onderbreken.

5. Samenwerkingsovereenkomst over controles met de SIOD

Deze legislatuur werden er reeds zes Plannen voor eerlijke concurrentie (PEC) met beleidsacties afgesloten en zijn er nog een aantal op komst. Daarnaast werden er ook samenwerkingsovereenkomsten tussen sectoren en de SIOD afgesloten over de controles in de taxisector, transport, bewaking, verhuis en schoonmaak. Ook voor de begrafenissector wordt een dergelijke samenwerkingsovereenkomst vooropgesteld. Deze zal inzetten op (1) informatie en preventie, (2) opsporing en repressieve acties en (3) bestraffing. Er zal ook aandacht uitgaan naar een betere gegevensuitwisseling tussen de sector en de sociale inspectiediensten en de economische

³ Een gelegenhedswerknemer die bijvoorbeeld van 10 tot 13 en van 15 tot 17 uur werkt op eenzelfde dag, zal tweemaal een IN en UIT registratie moeten doen via het dag Dimona systeem.

inspectie. De samenwerkingsovereenkomst zal dus de basis vormen voor (1) meer en betere controles, (2) betere gegevensuitwisseling en (3) betere samenwerking tussen alle actoren.

Actie: de SIOD zal een werkgroep oprichten met de sociale partners van het PC320 om een samenwerkingsovereenkomst over controles in de sector op te stellen.

6. Meldpunt voor eerlijke concurrentie (MEC)

Het meldpunt www.meldpuntsocialefraude.belgie.be is sinds eind 2015 operationeel en heeft in het eerste jaar geleid tot bijna 8.000 meldingen van sociale fraude en sociale dumping, door ondernemingen of burgers. 2/3de van de ontvangen meldingen werden ontvankelijk verklaard voor verder gevolg door de bevoegde sociale inspectiedienst(en). 2/3de van meldingen had betrekking op zwartwerk (in ruime zin), 1/5de op domiciliefraude, enz. De sociale partners van de begrafenissector zullen een beveiligde toegang krijgen als 'professionele partner' om desgewenst meldingen van sociale fraude door te geven aan de sociale inspectiediensten. Anonieme meldingen zijn niet toegestaan, maar de anonimiteit van de indiener is wel verzekerd tijdens het administratieve en eventuele gerechtelijke onderzoek.

Actie: de sociale partners van de begrafenissector krijgen als 'professionele partner' een beveiligde toegang tot het meldpunt om rechtstreeks dossiers in hun naam voor hun leden in te dienen. De SIOD zal een globale feedback op deze dossiers geven en er wordt telkens een jaarverslag opgesteld met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens.

II. Benelux en internationale maatregelen

7. Oneigenlijke detacheringen via Nederland

De problematiek van het oneigenlijk gebruik van detachering via niet-erkende Nederlandse uitzendbedrijven wordt verder onderzocht binnen de Benelux, zowel op het vlak van arbeidsrecht, sociale zekerheidsrecht als wat betreft de erkenning van uitzendbedrijven. Er wordt vastgesteld dat bepaalde detacheringbureaus, die in Nederland geen erkenning dienen aan te vragen, veel arbeidskrachten naar ons land uitzenden. Er is bij een aantal detacheringbedrijven ook al fraude en sociale dumping vastgesteld.

In België geldt op gewestelijk vlak een verplichte erkenning voor Belgische en buitenlandse uitzendbedrijven. Met Nederland wordt bekeken hoe de 'Nederlandroute' verder ingedijkt kan worden, onder meer op het vlak van de uitwisseling van sociale en fiscale gegevens. Binnen de Benelux zijn er momenteel 4 werkgroepen sociale fraude actief, waarvan één de uitzendsector als onderwerp heeft. De sociale partners van de sector worden op de hoogte gehouden van de werkzaamheden van deze werkgroep.

Actie: de werkgroep 'uitzendbedrijven' binnen de Benelux-werking pakt de problematiek van de illegale detacheringen verder aan, onder meer via gerichte gemeenschappelijke grensoverschrijdende controles op de verdachte uitzendbedrijven.

8. Gegevensuitwisseling binnen de Benelux

Grensoverschrijdende samenwerking tussen inspectiediensten en gegevensuitwisseling zijn steeds belangrijker om de grensoverschrijdende sociale fraude te kunnen aanpakken. Binnen het kader van de Benelux-samenwerking zijn er diverse werkgroepen actief op het vlak van sociale fraudebestrijding.

Actie: de gegevensuitwisseling en samenwerking tussen de sociale inspectiediensten van de Benelux-landen zullen verder geoptimaliseerd worden. Gegevens uit Nederland en Luxemburg kunnen de Belgische datamatching en datamining verrijken en meer gerichte controles mogelijk maken. Ook met Frankrijk en Duitsland wordt waar mogelijk samengewerkt op dit vlak.

9. Bilaterale akkoorden met andere lidstaten

Grensoverschrijdende sociale fraude en sociale dumping is een probleem voor zowel West- als Oost-Europa, aangezien daarbij niet alleen de Belgische loon- en arbeidsvoorwaarden soms geschonden worden, maar soms ook de sociale zekerheidsbijdragen in het land van oorsprong niet correct betaald worden. Op die manier lijden zowel de zendstaat als de ontvangstaat economische en sociale schade. Daarom is een nauwe samenwerking en gegevensuitwisseling tussen de verschillende inspectiediensten van de betrokken lidstaten van cruciaal belang. Met het afsluiten van bilaterale akkoorden of MOU's met andere lidstaten wordt deze concrete samenwerking op het terrein politiek geïnitieerd en operationeel geïmplementeerd.

Deze legislatuur werden er al concrete akkoorden afgesloten en afspraken gemaakt binnen de Benelux, met Frankrijk, Duitsland, Bulgarije en Polen. De contacten met Roemenië, Slowakije, Slovenië en Portugal werden opgestart.

Deze internationale samenwerking tussen inspectiediensten kan ook van belang zijn voor de begrafenissector, een arbeidsintensieve sector waar ook beroep gedaan wordt op buitenlandse arbeidskrachten.

Actie: staatssecretaris De Backer, samen met ministers Peeters en Borsus, zal verder de andere lidstaten die vaak naar België detacheren informeren en sensibiliseren over de bestaande problemen, met het oog op het afsluiten van samenwerkingsakkoorden en een concrete samenwerking tussen inspectiediensten op het vlak van arbeidsrecht, sociale zekerheidsrecht en zelfstandigen op het terrein.

10. Mobility package arbeids- en sociale zekerheidsrecht

Een belangrijk luik van de sociale fraudebestrijding bevindt zich op Europees vlak. In de besprekingen van het Mobility package op Europees vlak dringen minister Peeters en staatssecretaris De Backer erop aan om de regels op het vlak van detachering en sociale zekerheid te uniformiseren, vereenvoudigen en verduidelijken, om zo de misbruiken op de Europese regels concreet tegen te gaan. In dit kader wordt ook gepleit voor een Europese databank van gedetacheerden, waarvoor België met Limosa reeds de nodige know how heeft.

Actie: minister Peeters en staatssecretaris De Backer zullen verder op Europees vlak ijveren voor een aanpassing van de Europese regels en toepassingsmodaliteiten teneinde de misbruiken op de detachingsregels aan de bron tegen te gaan.

Philippe De Backer

Staatssecretaris ter Bestrijding van de Sociale Fraude

Damien Delatour

Directeur a.i. SIOD

Gert Sevens

Secretaris LBC – NVK

Elie Verplancken

Federaal Secretaris Algemene Centrale ABVV

Johan Dexters

Voorzitter FUNEBRA

Johan Van Bosch

Directeur Waarborg en Sociaal Fonds

Begravenisondernemingen